

ჯავახაძე რ., კვერენჩილაძე რ., ჩიქოვანი ა., არაბიძე მ., ქვათაძე მ.

დასაქმებულთა და დასახლებების მცხოვრებთა ხმაურითა და ვიბრაციით განპირობებული ზიანისგან დაცვის უზრუნველყოფის ტექნიკური რეგლამენტების შემუშავების შესახებ

თსსუ, გარემოს ჯანმრთელობისა და პროფესიული მედიცინის დეპარტამენტი; ნ. მახვილაძის სახელობის შრომის მედიცინისა და ეკოლოგიის ს/კ ინსტიტუტი

სახელმწიფოს პრიორიტეტულ პროგრამათა შორის ერთერთი ძირითადია მოსახლეობის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფა [5]. მისი რეალიზაციის ღონისძიებათა კომპლექსში მნიშვნელოვანია გარემოს ფაქტორთა უსაფრთხო პარამეტრების დადგენა - ჰიგიენური რეგლამენტაცია [2].

ქვეყნის ეროვნული სანიტარიულ-ჰიგიენური და ეპიდემოლოგიური ნორმირების ერთიანი სახელმწიფო სისტემის შექმნას სათავე დაედო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანების საფუძველზე შემუშავებული შესაბამისი ნორმატიულ-მეთოდური აქტების დამტკიცებითა და სამოქმედოდ შემოღებით [4]. შემუშავდა რამდენიმე ასეული ნორმატიულ-მეთოდური დოკუმენტი, მათ შორის შრომის მედიცინის მიმართულებით - 71, რომელთა აბსოლუტური უმრავლესობა დამტკიცებულია და სამოქმედოდ შემოღებული.

ადამიანის საარსებო გარემოს ხარისხობრივი მდგომარეობის გაუმჯობესების მიმართულებით წინადადებული ნაბიჯი იყო, საქართველოს მთავრობის დადგენილების საფუძველზე, გარემოს ფაქტორების ჰიგიენური ნორმირებიდან ტექნიკურ რეგულირებაზე გადასვლა [1]. აღნიშნული დადგენილების მოთხოვნათა რეალიზაციის მიზნით, მიმდინარეობს ინტენსიური მუშაობა ახალი ტექნიკური რეგლამენტების შემუშავებისა და არსებული ჰიგიენური ნორმატივების გადამუშავებისათვის.

პროფესიული ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების სფეროში ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზებული ნორმატიული დოკუმენტების - ტექნიკური რეგლამენტების - შემუშავებას და ამოქმედებას დღეისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. ამასთან, აუცილებელია პროფესიული ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების სფეროში ტექნიკური რეგლამენტები დაეფუძნოს ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების 30-ე დანართში (დასაქმება, სოციალური პოლიტიკა და თანაბარი შესაძლებლობები, ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება სამუშაო ადგილებზე) წარმოდგენილ შრომის სფეროს მარეგულირებელ ევროდირექტივებს [3,6,7].

ევროდირექტივების “ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება სამუშაო ადგილზე” ჩამონათვალის მიხედვით, პრიორიტეტულად იქნა მიჩნეულ ის მოთხოვნები, რომლებიც უშუალოდ ეხება საქართველოში სამრეწველო და არასამრეწველო დარგებში დასაქმებულთა შრომის პირობებს, ჯანმრთელობის მდგომარეობას და სამუშაო გარემოს მავნე ფიზიკურ და ქიმიურ ფაქტორებს (ხმაური - 2003/10/EC,

ვიზრაცია _ 2002/44/EC, ელექტრომაგნიტური გამოსხივება _ 2013/35/EU, ქიმიური ნივთიერებები _ 98/24/EC და სხვ.). აღნიშნულ დირექტივებში წარმოდგენილი მოთხოვნები, ძირითადად, ეხება დასაქმებულთა შრომის და ჯანმრთელობის დაცვას, ანუ მომუშავეთა სამუშაო ადგილებზე პროფესიული რისკების გამოვლენას, შეფასებას, კონტროლს, მართვას და ინფორმაციულ უზრუნველყოფას [1,4].

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 19 ნოემბრის = 01-229/ო ბრძანების “საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სფეროს მარეგულირებელი აქტების და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტების პროექტების შემუშავების/ გადამუშავების უზრუნველყოფის 2014-2017 წლების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე” შესაბამისად, ნ. მახვილამის სახელობის შრომის მედიცინის და ეკოლოგიის ს/კ ინსტიტუტის მიერ, “პროფესიულ დაავადებათა პრევენციის” სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, 2014-2015 წლებში შემუშავებულია და დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ ცენტრში განხილვისა და შემდგომი დამტკიცებისათვის წარდგენილია ტექნიკური რეგლამენტების შემდეგი პროექტები: -

“ხმაურის მიერ შექმნილი რისკისგან დასაქმებულთა დაცვის ტექნიკური რეგლამენტი (მოთხოვნები შრომის უსაფრთხოების წესების დაცვისადმი)”;

“ვიზრაციის მიერ შექმნილი ლირისკებისგან დასაქმებულთა დაცვის ტექნიკური რეგლამენტი (მოთხოვნები შრომის უსაფრთხოების წესების დაცვისადმი)”;

“საცხოვრებელი სახლების და საზოგადოებრივი (საჯარო) შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ”;

“საცხოვრებელ და საზოგადოებრივ შენობებში ვიზრაციის დასაშვები ნორმების შესახებ”.

ხმაურისა და ვიზრაციის რისკისგან დასაქმებულთა დაცვის ტექნიკური რეგლამენტების შემუშავების ძირითადი მიზანია მოთხოვნების განსაზღვრა სამუშაო გარემოს მავნე ფიზიკური ფაქტორების მიმართ. განსაზღვრულია ხმაურისა და ვიზრაციის ექსპოზიციის ზღვრული და სამოქმედო დონეები, მათ მიერ წარმოქმნილი რისკების შეფასების, მართვის, აღმოფხვრისა და შემცირების, კოლექტიური და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებების რაციონალური გამოყენების, დასაქმებულთა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შემოწმების და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები.

ტექნიკური რეგლამენტები ეფუძნება პროფესიული ჯანმრთელობის სფეროში მოქმედ საერთაშორისო სტანდარტებს. ტექნიკური რეგლამენტები ეხება დასაქმების ყველა იმ სფეროს, სადაც დასაქმებულები ექცევიან ან შეიძლება მოექცნენ ხმაურის და ვიზრაციის რისკის ქვეშ. ამასთან, ტექნიკური რეგლამენტების მოთხოვნების დაცვაზე პასუხისმგებლობა უნდა დაეკისროს დამსაქმებელს. საქართველოს შრომის კოდექსის თანახმად, დამსაქმებელი შრომის დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებს განიხილავს დასაქმებულთან ან მის ნდობით აღჭურვილ პირთან, უზრუნველყოფს მათ ჩართულობას შესაბამისი პრობლემების გადაწყვეტაში.

საცხოვრებელ სახლებსა და საზოგადოებრივი (საჯარო) შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის და ვიზრაციის ტექნიკური რეგლამენტების შემუშავების მიზანია ხმაურის და ვიზრაციის არახელსაყრელი ზემოქმედებისგან

ადამიანების ჯანმრთელობის დაცვა. ტექნიკური რეგლამენტების მოთხოვნებში წარმოდგენილია ხმაურის და ვიბრაციის მაჩვენებლების შეფასება და დასაშვები დონეების განსაზღვრა დღისით და ღამით წარმოქმნილი დისკომფორტის გათვალისწინებით.

დასაქმებულთა და დასახლებების მცხოვრებთა ჯანმრთელობის დაცვის ევროდირექტივების მოთხოვნებთან ჰარმონიზებულად შემუშავებული ტექნიკური რეგლამენტები, რომლებიც პროფესიული ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების თვალსაზრისით თანხვედრაშია საქართველოში არსებულ რეალიებთან და პასუხობს ამ სფეროში არსებულ გამოწვევებს. მათი დროული დამტკიცება და სამოქმედოდ შემოღება ევროკავშირთან დაახლოებისკენ წინგადადგმულ ნაბიჯად შეიძლება ჩაითვალოს.

ლიტერატურა:

1. ზოგიერთი სფეროს მარეგულირებელი ტექნიკური რეგლამენტების შესახებ. საქართველოს მთავრობის დადგენილება N85, 16.01.2014.

2. მინდორაშვილი ა., კვერენჩილაძე რ. სანიტარიულ-ჰიგიენური ნორმირების ერთიანი სახელმწიფო სისტემისა და ნორმატიული დოკუმენტაციის შემუშავების მდგომარეობა საქართველოში.//თსსუ სამეცნიერო შრომათა კრებული. ტ. XL. თბილისი: 2004. _ გვ. 296-299.

3. საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება (ხელშეკრულება). დანართი 30 (თავი 14). დასაქმება, სოციალური პოლიტიკა და თანაბარი შესაძლებლობები. ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება სამუშაო ადგილზე.

4. სანიტარიულ-ჰიგიენური და ეპიდემიოლოგიური ნორმატიული და მეთოდური დოკუმენტების კლასიფიკატორი./საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრის ბრძანება =490/ო, 8.12.1999.

5. Кверенчиладзе Р.Г., Бакрадзе Л.Ш., Цимакуридзе М.П. Современные аспекты и перспективы развития медицины труда в Грузии... Матер. Междун. научн. конф., посвящ. 80-летию Азербайджанского медицинского университета. Баку: 2010. - С. 515-516.

6. Non-binding guide to good practice for the application of Directive 2003/10/EC of the European Parliament and of the Council on the minimum safety and health requirements regarding the exposure of workers to the risks arising from physical agents (Noise).

7. Non-binding guide to good practice with a view to implementation of directive 2002/44/EC on the minimum health and safety requirements regarding the exposure of workers to the risks arising from physical agents (vibrations).

Javakhadze R., Turmanauli M., Khatiashvili N., Gvaberidze O., Gabunia D. *scientific information*

THE ECOLOGICAL FACTORS AND HUMAN HEALTH

TSMU, N2 DEPARTMENT OF INTERNAL MEDICINE; N. MAKHVILADZE SCIENTIFIC-RESEARCH INSTITUTE OF LABOR MEDICINE AND ECOLOGY

One of the actual global problems of mankind is an environmental pollution and its negative impact on a population's health, that is the basis of existence of each human being and the entire state.

The purpose of this article is to inform the public about the environmental factors affecting human health and its causes. As there is significant rise of ecological diseases, in many countries worldwide during the last years a great attention is paid to the legal side of environmental protection. Public well being is determined by ensuring its sanitaryepidemiological conditions, safe environment and disease prevention.